

No. 243

**BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą!**

KALENDARZYK

4	N. + ocz. N M P
5	P. Warzyńca
6	W. Zachariasza
7	S. Jana M.
8	C. Nar N M P
9	P. + Sergiusza
10	S. + Mikołaja.

REDAKCJA

w ŁODZI
Al. Kościuszki 10 11
TELEFON 28.

Cena i numeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 510.
Miesięcznie „ 170.
za roznośnienie
20 mk. miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 600
Miesięcznie „ 200.
poza Łodzi egz. 8.50

w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie

Konto Pocztowej Kasy
Oszczędności 60.594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Poniedziałek dnia 5 września 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do 1000, przyjmując ogłoszenia „Kasa na Północ” i „Kasa na Północ”

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ohar administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia do numerów następujących dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.
po godzinie 5-ej do ceny zasadniczej dolicza się 50%.

CENA OGŁOSZEN: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 40 mk. ZWYCZAJNE 15 mk. NEKROLOGI mk. 20 za wiersz 10 lin. DROB. OGŁOSZENIA mk. 4 za wyraz, najmniej 25. Dla poszukujących pracy mk. 200. KOMUNIKATY mk. 25. Ogłoszenia za miejsce 50 proc. drożej, zagranicą 200 proc. drożej. Stronica przez tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lin. 15 w. za tekst na 5 lin. 15 w. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lin. 15 w. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium u w. Relacja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. L. Cha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Kaźda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

W TOKU DECYDOWANIA.

Na Radzie Czterech.

GENEWA 4 9 (PAT) Od specjalnego korespondenta. Wobec tego, że Rada Ligi Narodów ukończyła dziś o godz. 12 ostatnie posiedzenie zwyczajnej sesji. Przed sesją zgromadzenia można oczekiwać, że 4 członkowie Rady upoważnieni do zbadania problemu górnośląskiego będą mogli odrazu energicznie prowadzić prace, której nie mogli się należycie poświęcić z tego powodu, że byli zaabsorbowani posiedzeniami Rady Ligi, na których omawiano różne inne problemy. W istocie korespondent PAT dowiaduje się, że komisja 4 zajmie się w pierwszym rzędzie sprawą wyboru doradców technicznych. Niewiadomo czy komisja zamianuje formalnie tych doradców. Nie jest wykluczonem, że ograniczy się ona do korzystania z pomocy dorad-

ców bez przyznania im formalnego charakteru rzeczoznawców. W każdym razie wyjaśnienie wspomnianych spraw jak również w innych sprawach związanych z metoda pracy komisji 4 musi nastąpić w najbliższym czasie, tem więcej, że wszyscy członkowie Rady z początkiem września musieli wywiązać się z misji poruczonej im przez Radę Ligi. W dobrze poinformowanych kręgach przypuszczają, że komisja przedstawi swą opinię Radzie Ligi przy końcu sesji, zgromadzenia, a więc prawdopodobnie w ostatnich dniach września, poczem Rada Ligi in corpore zbada propozycje przedstawicieli Belgii, Brazylji i Hiszpanji i powe (mie ze swej strony opinie w sprawie rozwiązania problemu G. śląskiemu która będzie przedstawiona Radzie Ligi.

Flsmisja księży polskich.

BYTOM 4 9 (PAT) Władze duchowne we Wrocławiu obsadzając probostwa chwilo wo opuszczone przez księży polskich uchodźców nie tymczasowymi zastępcami, lecz stałymi administratorami, jak gdyby probostwa te były przez ks. polskich na zawsze opuszczone. W ten sposób postawiły władze duchowe w Wysokiej pow. Olewskiego, w Komornikach pow. Brudnickiego i Giraltowice pow. Kozielskiego. Zarządzenia te są bezprawiem albowiem dotychczasowi proboszczowie nie zrzekli się wspomnianych probostw lecz zo-

stali z nich przez gwałty i groźby band niemieckich, przymusowo wydalen. Ludność polska tych parafji jest terroryzowana przez bandy niemieckie, które zamierzają według wzorów protestanckich popierać sobie proboszczostwo przez próbné kazania. Przeprowadzają oni również wbrew przepisom prawne wybory zarządów kościelnych do których obierają oczywiście samych Heimatsche rów. Ludność polska wyraża z tego powodu gorące protesty.

Z dziczenie lekarzy niemieckich.

BYTOM. Niemiecy lekarze zjednoczeni w Gliwickim Związku lekarzy łącznie z Opolskim i innymi niemieckimi Związkami niemieckimi na G. Śląsku postanowili nie u dzielać pomocy lekarskiej francuskiej człon-

kom komisji międzysojuszniczej. Ponieważ uchwała ta miała obowiązywać wszystkich lekarzy na terenie G. Śląska polscy lekarze wystąpili ze związku lekarskiego.

poznania się z opinią St. Zjednoczonych w sprawie Ligi Narodów

Balfour zaproponował odesłanie artykułu do komisji rzeczoznawców prawnych.

Litwa zatrzymuje walutę niemiecką.

(wp) Z Kówna donoszą z Konstancytuanta litewska postanowiła nie zmieniać waluty pozostawiając marki niemieckie jako środek obiegowy.

Interwencja zbrojna państw.

Komisja dla poczynienia poprawek w traktacie o Lidze przystąpiła do zbadania propozycji kanadyjskiej w sprawie zniesienia 10 art. traktatu, który nakłada na państwo obowiązek interwencji zbrojnej w razie jakiegos konfliktu. Delegacja francuska domaga się utrzymania w całości tego artykułu do czasu za-

Wiadomości policyczne.

—0—

Gen Niessel szefem sztabu w Polsce.

Dzienniki berlińskie donoszą, jakoby gen. Niessel, szef francuskiej misji wojskowej w Polsce został dekretem Naczelnika Państwa mianowany szefem polskiego sztabu generalnego. Gen. Niessel, dotychczasowy kierownik sztabu generalnego gen. Rozwadowski ma zostać zastępcą szefa. W ten sposób — zaznaczają te dzienniki — w Czechosłowacji i Polsce szefami sztabów będą Francuzi, którzy są równocześnie szefami francuskich misji wojskowych.

Kongres N P R w Krakowie

(wp) Wczoraj rozpoczął się w Krakowie ogólnopolski kongres N P R robotników z udziałem 400 delegatów i tyluż gości w wielkiej części z Górnego Śląska. Przyjęto dwie rezolucje domagające się 1) sprawiedliwego załatwienia sprawy górnośląskiej podług brzmienia traktatu wersalskiego i wyniku plebiscytu 2) uchwalenia przez Sejm nowej ordynacji wyborczej rozwiązanej Sejmowi i zarządzanie nowych wyborów.

Mówcy ostro atakowali obecny rząd Wito sa za politykę wewnętrzną i zagraniczną, głównie że nie umiał dostatecznie wyzyskać nastrojów ludności górnośląskiej (!) Zarzucano mu, że jest rządem redakcji społecznej i gospodarczej.

Stwierdzono, że władze angielskie na Górnym Śląsku czyniły delegatom najróżnorodniejsze utrudnienia w wyjeździe.

Władze angielskie zatrzymały nawet wice ministra Wacnowiaka jadącego na Kongres z Poznania przez Opolę.

Żądania urzędników.

Komitet Pracowników Państwowych w Krakowie wydał odezwę do społeczeństwa, w której domaga się poparcia żądań urzędniczych, streszczających się w tem, iż Komitet usiłuje jako minimum wynagrodzenia cenę rynkową 600 klg. pszenicy miesięcznie. Dalej Komitet domaga się zmian systemu podatkowego pośredniego na bezpośredni itd.

Z KRAJU.

Neutralna amunicja

Od osób przybyłych z Domaczowa (pow. brzesko-litewski) dowiadujemy się szczegółów o pożarze, w którym spłonęła prawie cała, ocalała z zeszłorocznego pożaru, część miasteczka. Ogień wybuchł dn. 25 z.m. Miejsce wa i okoliczna ludność tłumnie pospieszyła na ratunek, lecz tu trafiono na niewytłomaczone zjawisko. Oto mieszkańcy płonących domów, żydzi, zamiast ratować, w panicznym strachu poczęli uciekać od pożaru pozostawiając na pastwę płomieni swój dobytek. Zagadka wyjaśniła się, gdy po pewnym czasie w pośród ognia rozległy się ogłuszające detonacje—oto poczęła wybuchać w 27 domach żydowskich nagromadzona amunicja. W tych samych warunkach w roku zeszłym spłonęło około 50 domów.

Komu i jakim celem miały służyć te arsenały, doświadczenie pozwala nam nie mieć wątpliwości. „Głos Narodu“

Krajoznawstwo wśród świń

Przed 6 tygodniami przyszło ze Stryja 12 wagonów wołów pod adresem salin w Wieliczce. Były jedna noc na stacji tutejszej, a rano odeszły do Dzierżyc, lecz dzięki czujności władz wrócono je do Krakowa i sprzedano rzeźnikom.

Mniejszaby było o to, bo mięso zostało w kraju, ale 8 dni temu przyszły znowu 4 wagony świń pod adresem salin, jednakże wysłano je ponownie w kierunku do Prus. Obecnie dowiadujemy się, że sprawa wyszła na jaw, a interesowani panowie „odstawcy“ są bardzo przygłębieni, że się wszystko wydało. Cóż na to powie Zarząd salinarny i co o tem myśli Starostwo w Wieliczce? Są nat o świadkowie, co zeznają w sądzie. Czy można tak bezkarnie oglądać robotników i polskie społeczeństwo? Gdzie jest ustawa o przemytnictwie? Złodziei pod sąd!

Napad bandytów na samochód.

(k) Niedawno na szosie warszawskiej we wsi Brzeźinach gm. Okuniewie (pow. mińsko-mazowiecki) kilku bandytów uzbrojonych w karabiny i rewolwery napadło na jadących z Warszawy samochodem kupców: Joska Boruchowskiego i kilku innych. Bandyci zrabowali jadącym wódkę, skóry materiały łokciowe, towary ko'onialne artykuły spożywcze i t. p. towary na ogólną sumę 5.000.000 mk. oraz 4.000 mk. gotówką. Prócz samochodu, ciż sami bandyci zatrzymali jeszcze kilka furmanek jadących z Warszawy i również zrabowali gotówkę i towary. Po napadzie bandyci uciekli w stronę Miłosny. (3)

Numerus clausus na uniwersytecie krakowskim.

Z powodu nadmiernego wzrostu liczby słuchaczy i ze względu na małą salę wykładową wydział lekarski uniwersytetu krakowskiego postanowił zastosować „numerus clausus“, na którego mocy będzie dopuszczonych na wydział zaledwie stu słuchaczy z liczby 250 kandydatów. Inne oddziały uniwersytetu liczą się z możliwością uczynienia tego samego. (3)

Dla przykładu.

(k) Krakowski trybunał wojskowy wyjechał przed kilku dniami do Sanoka, gdzie rozpatrywał sprawę Wojciecha Bieli, kaprała batalionu celnego, który był oskarżony o mord rabunkowy, popełniony wraz z kochanką na osobach liki i Marii Hryciów. Trybunał skazał Bielę na karę śmierci przez rozstrzelanie. Wyrok wykonano na Błoniach Sanoka w obecności batalionu wojska i tłumów publiczności. (3)

Kamiętajmy o żołnierzu!

II kongres N. P. R.

Piszą z Krakowa: Sekretariat N. P. R. podaje do wiadomości że na II kongres N. P. R. który odbędzie się od 4 do 6 b. m. zgłosiło przybycie około 800 delegatów z całej Polski z G. Śląska z Westfalji, Francji i Ameryki.

(4)

KRAKOWSKIE WYDANIE „RZECZYSPOLITEJ“, jako stały dodatek do numeru warszawskiego, przestaje wychodzić z dniem 1 września b. r. (3)

Wścieklizna psów w Małopolsce.

(k) Do Lwowa przywożą codziennie dziesiątki osób pokąsanych przez wściekłe psy. Psia plaga we Wschodniej Małopolsce przybiera zastraszające rozmiary. (3)

ZE ŚWIĄTA.

Tęsknota za spokojem.

(s) Do Ameryki przybyła niejaka Zaklikiewicz z Warszawy, ze swym siedmioletnim synkiem, który swoją odwagą i jasnością wyrażania się budził powszechny zachwyt. Chłopiec Stanisław Zaklikiewicz, miał walizkę z inicjałami nazwiska prezydenta Wilsona, a gdy go zapytano, dlaczego ma te litery na walizce odparł zupełnie spokojnie:

Chcę mieszkać w kraju, gdzie niema okopów wojennych.

Ciekawi dopytywali, co by to mogło oznaczać, aż dopiero matka jego oświadczyła, że pod Warszawą, jest tyle okopów, że chłopiec ciągle marzył dostać się tam, gdzie takich okopów niema. (6)

Koncert dla całej Europy.

W miejscowości Koenigswusterhausen w Niemczech w sali stacji radiotelegraficznej odbył się koncert znanych muzyków niemieckich, którego słuchała cała Europa. Na stacji radiotelegraficznej w Krakowie było słychać koncert znakomicie, zarówno części wykonane na organach i skrzypcach jak i śpiew.

Miejscowość Koenigswusterhausen oddaloną jest od Krakowa o 600 kilom. Koncert ten jest ciekawy ze względów artystycznych, a jeszcze więcej naukowych. (6)

Skromny miliardier.

(s) W jakich zasadach wychowuje się wnuczek najbogatszego człowieka pod słońcem, okazuje powtórzona przez „New York Herald“ anegdota, opowiadana pono przez samego Rockefellera.

Mr. John Rockefeller syn ma w stanie Maine w Seal Harbour posiadłość, gdzie spędza wakacje wraz ze swoim najstarszym synem.

Ulubioną rozrywką tego młodego Rockefellera jest wiosłowanie przy brzegach w starym czóźnie. Jeden z towarzyszy zabaw chłopak miejscowy odezwał się pewnego dnia:

„Gdybym był tobą, miałbym wspaniałą łódź motorową“. „Gee whiz“ (amerykański wykrzyknik) „za kogo ty mnie masz — za Vanderbilta?“ — odpowiedział wnuczek najbogatszego człowieka na świecie. (6)

Dla chleba.

Mary Haldowanatz, licząca lat 23, po dwóch latach załotów, przekonała się, że jej „narzeczony“ Jack Brown, lat 21 jest dziewczyną.

Zaapelowała ona do władz dzisiaj o areztowanie „Jacka“, którego właściwe nazwisko jest Caroline Schimek z Kingston, N. Y. Spotkał się oboje w Monticello i zakochali.

Znużona już ciągłym odkładaniem daty

małżeństwa, Mary udała się onegdaj do domu „Jacka“ w Monticello i tam dowiedziała się, że Jack jest dziewczyną, która przybrała na siebie rolę, by otrzymać lepszy zarobek dla matki i sześciorga innych dzieci. (3)

Oszczędność w Czechach

(s) W Pradze zabroniono podawać śniadankę do kawy, a także sprzedawać kefir i jogurt.

NA MARGINESIE

Anglja wczoraj a dziś

Sensacyjne rewelacje przynosi lwowska „Gazeta Wieczorna“. Pewien arystokrata słyszał z ust człowieka, który przed kilkudziesięciu laty odegrał wybitną rolę polityczną, zwierzenia, jakie poczynił wobec niego Metternich-odnośnie do wojny krymskiej.

Austrii zaproponował wtedy Napoleon III, aby przyłączyła się do wojny z Rosją. Gdy zapytano o radę Metternicha, złożył on memorjał.

W memorjale tym — opowiadał ks. Metternich — napisałem: „Popełniłoby największą, jaką można sobie wyobrazić zbrodnię nietykalna Polsce, lecz i na Austrii, dopuszczając do rozbioru Polski, której istnienie jedynie może zabezpieczyć byt Austrii na dłuższą metę. Obecnie nadarza się ostateczna sposobność, by równowagę polityczną, tak nieodzowną dla interesów Austrii, w Europie zapewnić.“

Trzeba mianowicie upewnić cesarza Napoleona, że będziemy się bili po stronie koalicji, tak długo, dopóki nie zostanie restytuowana Polska w kompletnych granicach z r. 1772.

Franciszek Józef poszedł za radą swojego ministra, a Napoleon III również zgodził się na ten projekt.

Ale tu Anglja postawiła swoje „veto“, a ówczesny angielski minister spraw zagranicznych Palmerston oświadczył cynicznie, że

„na projekt zagwarantowania bytu Polsce zgodzić się nie może, gdyż interes stanu Anglii wymaga, iżby miała ona w Polsce beczkę prochu gotową zawsze eksplodować przeciw Rosji“

Dziwnie historia się powtarza... W r 1852 Anglja nie dopuściła do wskrzeszenia państwa polskiego, aby mieć „beczkę prochu w Polsce“, a dziś Lloyd George chciałby iść jeszcze dalej... (6)

KRONIKA TELEGRAFICZNA

(kt) Na zjazd katolicki do Warszawy wyjeżdża z Wilna 4-9 specjalnym pociągiem około 800 delegatów, przedstawicieli Ligi robotniczej, Związku obrony woli ludności, polskiego związku kolejowców oraz polskiego związku cechów.

(kt) Dzienniki niemieckie zaprzeczają podanym przez prasę włoską pogłoskom o odkryciu spisku monarchistycznego i o planowej ucieczce b. cesarza Wilhelma.

(kt) Konferencja ambasadorów uchwałała wysłać instrukcję do przedstawicieli państw sołuszniczych w Budapeszcie wzywając ich do poczynienia kroków u prezydenta rządu węgierskiego zwrócenia jego uwagi na stanowisko Węgier w sprawie komitetów zachodnich

(kt) Według doniesień tureckich, Grecy podjęli 29-8-5 ataków na prawe skrzydło i centrum kemalistów i odnieśli lokalny sukces przyczem Kemaliś, zafneli się na pozycję główną.

(kt) Briand i Doumer zostali upoważnieni przez Radę ministrów do rozpoczęcia rokowań z sołuszniczkami w celu uzyskania koniecznych zmian w uchwale powziętych dnia 13 sierpnia przez międzysołuszniczą konferencję finansową.

